

EMDR bij een patiënt met fibromyalgie

Ik heb een patiënt met fibromyalgie. Ik heb haar traumatische ervaringen ten aanzien van seksueel misbruik in kaart gebracht. Zij werd tijdens een 'drugsvakantie' als tiener gedrogeerd en misbruikt, later door haar eerste vriendje verkracht, en op latere leeftijd ook nog door haar zwager. Hij penetreerde haar terwijl zij in het huis van haar zus op de bank sliep, waardoor zij wakker werd. Deze situaties werden succesvol met EMDR behandeld, met als resultaat dat zij zich in haar eigen huis niet meer zo angstig voelde. Ze kwam meer tot rust.

In de loop van dit traject kreeg zij echter *flashbacks*, maar zij kreeg het plaatje hiervan niet rond. Zij sprak hier later over met anderen en daar kwamen verhalen door los. Zij zou zo'n acht jaar geleden zijn gevonden in de portiek van haar flatgebouw waar zij naar buiten was gelopen, terwijl zij half naakt en 'in trance' was. Zij wist dat er in die bewuste periode in Gouda een groep jongens was uit het criminele circuit, waar zij toen nog nauw mee in contact stond, dat meisjes binnen hun kennissenkring opzocht om hen als groep te verkrachten.

Mijn patiënt kon deze *flashbacks* niet tot een compleet verhaal krijgen, maar daar deinsde zij ook enorm voor terug: ze zou dat niet kunnen hanteleren, als het waar zou zijn. Vanaf dat moment zijn de vermoeidheids- en pijnklachten toegenomen, zodanig dat zij nu amper meer kan bewegen van de pijn. Ze heeft een rolstoel. Haar bed staat in de woonkamer en ze mag bijvoorbeeld van haar fysiotherapeut niet langer dan vijf minuten breien. Deze situatie is voor haar erg traumatiserend; ze voelt zich voortdurend machteloos. Als haar dochtertje van vier wegloopt, kan zij haar niet

achterna. Ze moet toezien hoe allerlei hulpverleners taken uitvoeren bij haar dochtertje die zij zo graag zelf zou doen. Ze moet toezien hoe zij haar aankleden, eten geven, met haar spelen en haar naar school brengen. Ze voelt zich een waardeloze, mislukte moeder. Ze probeert zoveel mogelijk zelf te doen, maar stuit steeds op enorme onmacht. Haar hele lichaam doet pijn en ze zit of ligt voornamelijk op bed.

Ik zou graag je advies willen hebben. Ik twijfel of ik er goed aan doe het pijnprotocol toe te passen bij deze casuïstiek. Ik ben er wél mee gestart maar de SUP werd 9 en bleef 9; maar goed, ik had ook maar een half uur. Omdat zij het niet aandurft het trauma te laten behandelen (omdat zij slechts een paar *flashbacks* heeft en bang is voor wat er dan naar boven komt), dacht ik in ieder geval toch in te steken op het pijnprotocol. Zal ik verder gaan met het pijnprotocol, of zal ik het 'slechte moeder zijn' behandelen? Zij is voornamelijk heel boos en prikkelbaar vanwege de voortdurende machteloosheid.

Antwoord

[De machteloosheid zou wel eens het gevolg kunnen zijn van het 'plaatje niet rond kunnen krijgen' en het niet zeker weten wat er precies is gebeurd voordat ze gedrogeerd \(?\) werd gevonden in dat portiek in Gouda. Ik zou EMDR-therapie toepassen op haar fantasiebeeld. Wat zou er zich met die Goudse jongens hebben kunnen voorgedaan? Wat zijn haar stoutste fantasieën hierover? Pak het meest dramatische schrikbeeld. Groepsverkrachting? Laat haar daar maar een plaatje van maken \(over wat er in het ergste](#)

[geval gebeurd zou kunnen zijn\). Dit beeld dus eerst SUD 0 maken. Dan pas weer eens kijken wat je aan klachten overhoudt. Snap je wat ik bedoel?](#)

Reactie

De behandeling met EMDR loopt nogal spaak als het gaat om trauma-verwerking, omdat zij tamelijk vermijdend is. Ik ben een aantal keren bij haar thuis geweest omdat zij niet meer naar mij toe kan komen, vanwege haar slechte mobiliteit. Ze kan amper bewegen en loopt zeer langzaam met een rollator. In haar eigen huiskamer wil ze geen EMDR doen omdat ze 'die ruimte niet wil besmetten met akelige herinneringen'. Ze is dus nogal aan het vermijden om de confrontatie aan te gaan, en ze houdt mij steeds een worst voor: "Als ik een scootmobiel heb, kan ik weer naar jou toe komen." Die scootmobiel heeft zij inmiddels, maar ze wil eerst nog de revalidatie opstarten. Vorige week heeft ze echter een intakegesprek gehad met de revalidatiearts, die haar niet wilde opnemen omdat hij de pijn uitsluitend psychisch duidde. Dus dat is goed nieuws, in die zin dat ik hoop dat zij nu meer gedreven raakt om naar mij toe te komen voor verdere behandeling met EMDR. Ze stond wel open voor de psychische invloeden op haar pijn, maar ze zocht als behandeling toch vooral naar fysiotherapie en revalidatie. Ik ga er nu op aansturen dat zij voor behandeling naar mij toe moet komen; ze heeft een scootmobiel, revalidatie gaat niet door, ze erkent psychische invloeden. Dus ja... wordt vervolgd.

Reactie (6 maanden later)

Ik heb met haar inmiddels een aantal

sessies gewerkt aan de ervaring van de groepsverkrachting. Op zichzelf ging dat goed en waren we goed bezig, maar ze is toch weer afgehaakt. Ze wil heel graag verder met de behandeling, ze vindt EMDR effectief, maar haar lichamelijke beperkingen en pijnklachten brachten haar tot een andere keuze. Op dit moment zit zij vanwege de ernst van de fibromyalgie in een revalidatietraject op een plek

waar, binnen het multidisciplinaire team ook een psycholoog werkzaam is. Zij krijgt een 'hier-en-nu-aanpak' met het oog op verbetering van haar mobiliteit en dat vergt veel van haar, waardoor ze het, volgens haar, niet met haar EMDR- behandeling kan combineren. Dus voorlopig ligt het nu alweer maanden stil. Ik vind dit reuze jammer omdat er zo duidelijk sprake is van psychosomatiek. Maar

ik begrijp haar keuze met het oog op haar zorg voor haar dochtertje 'in het hier-en-nu', waardoor zij natuurlijk het liefst weer snel mobiel wil zijn. In die zin is het voor haar logischer om zich eerst op die revalidatie te richten. Gezien de belasting van dit behandelprogramma is een combinatie inderdaad niet goed mogelijk. Mocht ze weer van start gaan, en ik heb iets te melden, dan hoor je van mij.